

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 130. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181577872/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

naar Dyrene derimod kjæden have mere end én. Saa meget bedre, som det nu er at være manges, end at være éns Slave, saa meget ere Menneskene i denne Hensende lykkeligere end Dyrene.

„Jeg gaar videre. En og samme Ulykke føles ikke lige stærk af to forskjellige Væsener. Den, der enten aldeles ikke, eller dog ikke saa levende, føler sin Ulykke, som en anden, maa upaatviveltigen være lykkeligere. Aldrig kan Slaven glemme at føle sin Herheds Fortis, aldrig skal det falde ham ind at være stolt af sin Tilstand, naar man derimod ofte ser den modige Hest ligesom at foragte alle andre Stabninger og bryde sig af den Vre, at den træffer sin Herres Vogt eller og nyder den Lykke at være sin sværede Tyrans paa sin Ryg. Ser vi fra denne stolte Herkabs Hest ned til Vognmandens Uafdragere, hvor Slendighed er ligesom er paa sin høje Stidse, da maa jeg rent ud sikkra, at jeg ingen anden Fortis hender paa Kuffens og Proprietærens Bist end den, at den sidste er saa meget mere usælsk og inertelig, som den bringes af Egenmand imod Egenmand: thi det høje Herkabs maa naadigst tilgive mig, om jeg vover offentlig at sige det, som jeg tænker, nemlig: at Bonden er vores Egenmand. Naar det nu hændes sig, som des værre ikke er saa usædvanligt, at Vognmandens Hest styrter under det Væs, der synes at være for stort til dobbelte Kræfter, saa beslager man det stakkels Dyr, og hvem, uden et Uhyre, kan vel undslaa sig for at føle Medsynd ved dette uhyggelige Dyrs Støbne? Men saa er dog denne Hændelse uden Følger: naar derimod mangfoldige Mennesker, der, ligesom Herkabshesten, maa styrte under de Vyrder, som de ikke kan bære, dog bort med den sidste Tanke, at det er forit nu, at Ulykken i sin hele Umfang begynder for en halv Snæs eller flere forladte Mennesker, hvis eneste Slotter de være.

„Saa vi fra de tamme og husvante Dyr ud paa Marken, og i Skovene til de vilde Dyr, som der opholde sig, saa finde vi disses Tilstand for det meste at være bedre end hine, og

naeppe vil vi finde nogen Slendigheds Scene hos dem, hvorimod vi ikke kan opvise en gnseligere hos Menneskene. Maa end de vilde Dyr ofte i frønge Vintere lide Hungers Nød, saa have de dog deres Frihed og kan jøge Føde, hvor den findes. Hvert Græsstraa, hvert viskent Blad, som de træffe, er deres Ejsdom og tjener til at formindste deres Hunger; hvor ofte derimod maa ikke Menneskene med hungrige Maber se Overflodigheden rundt omkring sig uden at kunne maa den, fordi de ere bundne, ikke med Lænker og Grimer, men med Lovene og Frygt for Straf; Gaten i Vusten og Fugten paa Kvisten, uagtet deres naturlige Frygtsaglighed, vente dog ikke Døden, før end den svæver dem over Lovet; ja ikke kjæden hændes det sig, at de sælbes af Jægerens Bly, før end de fit Tid til at frygte. Men hvor ofte maa ikke Soldaten i hele Maanedes og Aar gaa i en idelig Døds-Angst, fordi Nødvendigheden, eller, som ikke kjæden hændes sig, List og Underfundighed, traang ham til at sælge sit Liv og at opofre det for Marlager, som han aldeles er uvibende om?

„Oftest skæner Blyet de vilde Dyr for at sætte dem i en Tilstand, der er værre end Døden. Oftest berøves de deres Frihed for at stoffe Lediggangere og Mennesker, der ere Jordens unyttige Vyrde, deres Underholdning. Oftest maa de bære et for dem fordesuldt og juerteligt Bly, indtil endelig Døden stiller dem ved de Lænker, som deres Natur vægter sig ned at føde dem bære. Hvem kan vel nægte sitte uhyggelige Stabninger sin Medsynd? Hvem maa ikke deltage i deres haarde Støbne? Men ere Vustmandene i Afrika *) lykkeligere, naar de af deres Naboer Hottentotterne janges, berøves deres Frihed og gjøres til andre Menneskers Slaver? Ere Kegerne

*, Se Spaxmanns Reiser überlegt von Grotzard, Pag 192
Udg Arm.

Hvor ofte maa ikke Soldaten o s v. Overvægsindfremet gaa som bekjendt Anledning til megen „List og Underfundighed“ for at jøse Koll til at tage imod Svandvænge